

התמכרויות וסמים מסוכנים - 290.2750
לאחיות משלימות ל – BA , אוניברסיטת חיפה
מרצה: ד"ר יהודית אבנון

1. מטרת הקורס:

א. מטרת העל של הקורס:

הקניית ידע והבנה בתהליך ההתמכרות, היווצרות תלות וסבילות לסמים ולתרופות משככות כאבים. הבנת ההבדלים בין תלות להתמכרות והכרת המנגנונים האחראים להתפתחות התמכרות, תלות וסבילות. הבנת מנגנון הפעילות הפרמקולוגי והשינויים הניורופיזיולוגיים במוח המתרחשים בחשיפה לסמים השונים. הבנת השפעות הסמים השונים וסימני הגמילה. הבנת הרציונל לטיפול התרופתי לכל סוג של סם ממכר.

ב. מטרת ביניים של הקורס:

- הבנת הבסיס הניורולוגי הקשור להתמכרות ולתלות, תוך למידת פעילות מרכז התגמול במוח (Reward system).
- הכרת השינויים העצביים האחראיים להתפתחות סימני הגמילה האופייניים לכל סוג של סם.
- הכרת הסמים המסוכנים ופקודת הסמים בישראל.
- הכרת הקבוצות השונות של הסמים ואופן השפעותיהם המרכזיות, במרכז התגמול במוח (האפקט הממכר) וכן השפעותיהם הפריפריות.
  - קבוצות הסמים יכללו:
    - א. **CNS Depressants** מדכאי פעילות במערכת העצבים: אלוהול, בנזודיאזפינים, ברביטורטים, ואופייטים כמו הרואין.
    - ב. **CNS Stimulants** פסיכוסטימולנטים: אמפטמינים, קוקאין,
    - ג. קנאבינואידים (מריחואנה, חשיש)
    - ד. **ניקוטין**: בעל פעילות מעוררת ומדכאת במערכת העצבים המרכזית
    - ה. **Hallucinogens** חומרים פסיכאדלים: LSD , MDMA(אקסטזי), PCP (אבק כוכבים Angel dust)
    - ו. **אינהלנטים** (חומרים נדיפים) וסולוונטים
- רציונל הטיפול הפרמקולוגי בתהליך הגמילה, בכל סוג של התמכרות, ויעילותו.

2. מבנה, מתודולוגיה ודרישות הקורס:

- קורס סמסטריאלי, מספר קורס: 290.2750, מתקיים בסמסטר א', בימי ה' בין השעות 08:30-10:00, הרצאות פרונטליות
- **הערכה:** בחינה סופית שתכלול את החומר הנלמד (תכני ההרצאות וחומר הקריאה המומלץ). הבחינה מהווה 100% מהציון הסופי. ציון מעבר 60.

3. סמים והתמכרויות - תכנים:

- יחידה 1-2: הולכה עצבית
הכרת מושגים: התמכרות תלות סבילות, מהי גמילה
מערכת התגמול במוח
- יחידה 3: פקודת הסמים, סם מסוכן
CNS Depressants: אלכוהול, תסמונת אלכוהול עוברית
- יחידה 3 המשך: **CNS Depressants** המשך אלכוהול
- יחידה 4: **CNS Depressants** במזדיאזפינים, ברביטורטים
- יחידה 5: **CNS Depressants** אופייטים
- יחידה 6: **CNS Stimulant** פסיכוסטימולנטים: אמפטמינים, קוקאין
- יחידה 7: **CNS Stimulants** מריחואנה, חשיש
- יחידה 8: **CNS Stimulants** ניקוטין (וקפאין)
- יחידה 9: **Hallucinogens** חומרים פסיכאדלים: אקסטזי
- יחידה 10: **Hallucinogens** חומרים פסיכאדלים: PCP, LSD
- יחידה 11: **Hallucinogens** Phencyclidine Ketamine
- יחידה 12: אינהלנטים וסולוונטים

4. קריאת רשות:

1. Goodman and Gilman's, (2006) *The Pharmacological Basis of Therapeutics*, 11ed
Drug addiction and Drug abuse, pp 607-626
- Galanter M. and Kleber HD, (2004) *Textbook of Substance Abuse treatment*, third ed. American Psychiatric Publishing, Inc.
3. Brust (1993), *Neurological aspects of Substance Abuse*, Butterworth-Heinemann (Elsevier group).

* יתכנו שינויים בתכני ההרצאות והודעות על כך ימסרו בע"פ או בכתב במהלך הסמסטר